

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

П Е Т А Р I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ СРБИЈЕ

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА, САЗВАНА У ПРВИ РЕДОВНИ САЗИВ ЗА 1. ОКТОБАР 1912. ГОД, НА XXXV САСТАНКУ 24. МАЈА 1913. ГОДИНЕ РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О

узимању на знање одлуке Министарског Савета ПБр. 19144 од 16. новембра 1912. год. о одлагању општих избора за општинске часнике

који гласи:

Члан 1.

Народна Скупштина сазвана у редован сазив за 1. октобар 1912. год. прима на знање и одобрава решење Министарског Савета ПБр. 19144 од 16. новембра 1912. год. о одлагању општих избора општинских часника, који услед ратних прилика нису могли бити извршени у јануару месецу 1913. године.

Члан 2.

Општи избори председника општинских судова, потпредседника општинског, кметова и одборника, који се нису могли извршити због ратних прилика, одлажу се и извршиће се јануара месеца 1914. год., у време означено у чл. 174. закона о општинама.

Председници општина, потпредседник, кметови и одборници, који се налазе на положајима, остају на

истим положајима, док се по закону од дужности не разреше.

Часници изабрани на овим општим изборима увешће се у дужност чим њихов избор снажан постане, а избор ће им важити за период до редовних избора у месецу јануару 1917. године.

Овај предлог постаје закон, кад га Народна Скупштина усвоји, а ступа у живот од дана објаве у службеним новинама.

Препоручујемо Нашем Министру Унутрашњих Дела да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

25. маја 1913. год.

у Београду. П Е Т А Р с. р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата
Министар Правде,

Д-р М. Полићевећ с. р.

Председник

Министарског Савета,

Министар Иностранних Дела,

Ник. П. Пашић с. р.

Министар Финансија,

Д-р Л. Пачу с. р.

Министар

Унутрашњих Дела,

Стој. М. Протић с. р.

Министар Правде,

Д-р М. Полићевећ с. р.

Министар

Народне Привреде,

К. М. Стојановић с. р.

Министар Грађевина,

Ј. П. Јовановић с. р.

Министар

Просвете и Црквених Послова,

Љ. Јовановић с. р.

Министар Војни

генерал,

Мил. Божановић с. р.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по са слушању Министарског Савета, решено је:

да се Д-р Франу Кавчићу, контрактуалном лекару среза пчињског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. јуна 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Државног Савета од 24. маја ове године Бр. 1406, које гласи:

„Одобрава се Министру Унутрашњих Дела, да на оправку зграде болнице у Књажевцу, по одобреном предрачуну, условима и протоколу лицитације, може утрошити 4.899·50 динара четири хиљаде осам стотина деведесет девет динара и 50/100 и издатак ставити на терет Ванредних Расхода партије а. Санитетског буџета за ову 1913. годину на оправку и доправку болница и других санитетских грађевина“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. јуна 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Ако би друкчије било, ако би задругар који је из заоставштине искључио девојку имао да поднесе дефинитивно терет њенога издржања и удомљења, онда би и он могао тражити од задруге накнаду за оно што је девојка у овој привреди. Осим тога, када се већ пође тим путем, тај задругар, ако би приходи од онога што је наследио, били већи од његових расхода, могао би тражити од задруге, такође, накнаду за тај вишак, а ако би тако било, онда би и сваки други задругар имао право на ту накнаду у сличном случају. Међутим, такви обрачуни сасвим су у противности са задружним животом који је сав основан на солидарности и узајамној незаинтересованости. Задруга која, као што смо видели, почива, дотле док постоји, на начелу солидаристичком: да сваки ради према способностима својим и да, за то, добија од задруге оно што му за живот треба, губи тај карактер чим задругари почну улазити између себе у индивидуалистичке односе, односе који су противност колективистичких односа. И када се у задрузи, која, као што смо то већ приметили, има у себи много од колективистичкога карактера, горњи обрачун врши, онда је то знак скорога распада задруге, или, када задруга хоће да се распадне, тада у њој наступају такви појави.

Из овога мало час реченога начела на коме задруге постоје треба извести и тај закључак: да на задругу пада и терет издржања деце, како женско тако и мушко, свих задругара, као и њихових супруга. У инокосној кући то пада на оца (§§. 109., 115. и 119. Грађ. Зак.). Истина, §. 115. Грађ. Зак. вели: „Родитељи, под којима се разумева отац и мати, били они инокосни или задружни, дужни су својој деци бити и хранитељи. Они треба да се старају за њихов живот и њихово здравље, да их хране и одевају, да им тело снаже и подижу, васпитавају и душевне способности развијају, у закону Божијем обучавају и науком срце и душу облагорађавају, и у полезном труду придржавају, и тако за срећнији живот приправљају, и основ благостању њиховом положе.“ Али, тај пропис не значи то да издаци дејшега издржања имају да се, у задрузи, подмирују из дела њиховога оца, већ тим прописом законодавац, у колико се задруга тиче, хоће да каже то да брига за снабдевање деце пада, у главном, на поједине родитеље у задрузи, као и брига око њиховога васпитања, пошто задружни старешина, по самом свом послу и позиву, нема времена ни могућности да, и у том погледу, буде у задрузи први. Старешинино је да управља целокупним животом задружним, његово је и да води надзор над родитељима да ли и у колико

они врше дужности своје из §-а 115. Грађ. Зак., као што се то види из §-а 116. истога Законика који овако гласи: „Ове дужности (— из §-а 115. —), које поглавито на оцу леже, ако би родитељи очевидно пренебрегавали на убитак среће деције, онда има власт задружни старешина, који је за добро владање и поредак кућана под одговором, пристојним начином, који ако не помаже, и самим судским путем настојати, да ови дужностима својим задоста учино.“¹⁾

Што се, пак, тиче материјалне стране дејшега издржавања, она пада на целу задругу, јер ако би било друкчије, ако би, у задрузи, сваки отац и с те тачке гледишта своју децу издржавао, онда то не би био задружни, заједнички, живот већ би то био живот инокосни. У овом смислу можемо, у осталом, навести и §. 111. Грађ. Зак., који се овако изражава: „У случају ако би супружници у задрузи живели, поглавито припада право кућом и имањем управљати, и о снабдевању старати се, старешини кућном, који је у договору са пунолетним задругарима дужан о кући и кућевним пословима бригу водити....“ На старешини, дакле, лежи, по овом §-у, држност да се стара „о снабдевању“ супружника задружних, то јест о њиховом издржању, па то, без сваке сумње, вреди и за децу тих супружника, што ће рећи, да издржање како жена тако и деце пада на терет задруге.

На терет задруге долазе чак и издаци око женидбе мушке деце у задрузи, као што је дар који младожења, управо старешина, даје девојци (§§. 61., 62. Грађ. Зак., Решење од 15. Децембра 1844. год., В. № 1587. и од 10. Децембра 1852. год., Зб. VI., стр. 226., код §-а 539. Грађ. Зак., §. 778. Грађ. Зак.), трошак око свадбе, укратко издаци познати под именом *женидбине*. У народу се никада односно женидбине не врше обрачуни међу задругарима, нити се гледа на то колико је ко синова из задруге оженио. Има само то да се, приликом дсобе задруге, даје, из целокупне задружне имаовине, из *комуна*, како се у народу вели (ма да то није српска реч), женидбина и оним младићима који се из задруге нису оженили, али је то по оном принципу једнакости који у задругама влада: када су добили из задруге женидбину они који су се оженили док је задруга још трајала, сматра се за правично да се ова даде и оним младићима који су већ, пред деобу задруге, били за женидбу приспели.

Али, што се начина издржања и величине трошкова око њега тиче, ту нико од задругара и њихове чељади не може тражити друго што ни више него што су добила и добијају остала лица о којима се задруга стара. Тако, н. пр., односно школовања задружне деце, не може један задругар захтевати да се, о задружном трошку, његовој деци да неко изузетно образовање, оно које остала деца

у задрузи добила нису; ако би ипак задругар хтео своју децу школовати даље него што се у задрузи обично са задружном децом чини, тај задругар би се имао оделити и, као инокосан, учинити оно што, односно школовања своје деце, жели. Али, ако је задруга фактички на школовање извеснога детета у задрузи утрошила више него на другу децу, она не би могла тражити доцније ни од родитеља тога детета ни од овога никакву накнаду на рачун тога: задруга је дужна сносити, видели смо већ, трошкове око издржања, васпитања и школовања чељади појединих задругара и њено је да одреди како ће се које чељаде васпитати и школовати и колико ће се на њега у том циљу утрошити, и задруга не би ту имала право ни на какву накнаду, онако исто као што сличну накнаду немају ни родитељи у инокосној кући, као што се то види из §§-а 127. („Родитељи немају права искати од деце накнаду трошкова, на васпитање њихово учињених, ако би деца доцније имање соби прибавила....“) и 501. („Трошкови на храну, одоло, васпитање учињени не треба никако у рачун да уђу...“) Грађ. Зак.. Оно што се да, учини или не учини на основу неке обавезе, не може се натраг тражити. §. 902. Грађ. Зак., који установљава *condictio indebiti*, претпооставља да онај који ову тужбу подиже није био обавезан на извршену престапцију („Ко се превари, у незнању будући ствари или закона, па плати оно што није био дужан платити, онда има право патраг искати, и то да му се врати. И ако ко учини оно што није био дужан учинити, има право награду приличну зато искати“). Наравно, ово све ако задруга није изречним уговором за себе накнаду резорвисала (§. 494. Грађ. Зак.), уговор који, као што смо већ видели, не би ишао у прилог задружне снаге и узајамности.

Исто тако и у погледу удадбене и женидбене спреме влада у задрузи једнакост. Тако, н. пр., један задругар не би могао тражити да задруга његовој кћери да мираз, ако то већ не би било учињено и осталим девојкама из задруге удатим.

Остаје сада ово врло важно питање: у оном случају када је сродство изван задруге искључено сродством у задрузи (§. 528. Грађ. Зак.), као и онда када девојка, која није кћи умрлога, не наслеђује, и ако је овоме најближи сродник, ко је наследник умрлога? Поименце, да ли је наследник његов цела задруга или је то само онај мушки задругар који му је најпречи сродник и који би наследио по општим правилима о наслеђу, о онима која важе за кућу инокосну?

Разуме се да питање ово неће, у начелу, имати практичне важности све дотле док је задруга неподсјена. По принципу задружнога живота, принцип који смо ми већ овде навели, сваки задругар има све што му је потребно за његове животне намирнице, без обзира на то колики је његов удео у задружној имаовини: у том погледу неће бити привилегованији онај задругар чији би удео у тој имаовини био већи.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

¹⁾ В., овим поводом, и §. 350. Крив. Зак., где стоји: „Но и због крајње непослушности задругара или ког од кућне чељади, на тужбу старешине задруге или куће, кад овога исправљајуће домаће мере према упорнику употребљаване без успеха остају, упорник ће се казнити затвором до десет дана, о рани куће задружне или старешине кућног“.

О ИСТУПИМА

од
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

в) Умесно је признати овде стање нужде као основ искључења *противправности*¹⁾.

г) Просјачење је *свршено*, чим се је милостиња затражила, не дакле тек онда, кад је она дата.²⁾

д) Без значаја је, на који је начин извршено просјачење, да ли на име писмено или усмено, да ли изрично или каквом конклюдентном радњом. Према томе оно би се могло састојати и у понуди на продају предмета од незнатне предности³⁾.

е) Просјачење *није противправно*, ако се врши с одобрењем *околује полицијске власти*, под којом треба разумети и *средску*, пошто је очигледно, да израз „околује“ нема овде свој административно-правни значај. Али ће оно бити и тада противправно, кад просјак „*којекаквим измишљавањем и претварањем себе за сужња и богаља издаје или на себи ране отвара и ове јавно свету на углед излаже*“, да би *тима веће сажалење побудио*“ (т. 6 ст. 1).

ђ) Законодавац узима, да просе и да се према томе имају казнити *цигани*, „за које би *очевидно* било, да по кућама или саборима тумарају *урав зато*, да се прошњом о трошку народа храно“ (т. 6 ст. 2).

ж) *Кривац*. — В. 1 б.

з) „Лица под бројем 6. казана, вели се у последњој ал. § 362, по издржаној казни морају онај посао радити, који им полицијска власт одреди, ако га сами за одрђено им време не нађу. У противном случају биће опет кажњена по овом §“.

7. Они, који ноћу по прелима и селима скитају или по механама и код казана у беспосличењу и пијанству живот проводе, а своје домаће послове запуштају“.

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У *скитану ноћу по прелима и селима* од стране мушкараца.

2° Или у *провођењу живота по механама или код казана у беспосличењу и пијанству, напуштајући своје домаће послове*.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

8. Родитељи и сви они, који би децу под својим вједомством имали, па би допуштали да деца просе или би их и сами на то учили“.

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У *допуштању деци од стране родитеља или оних, под чијим су надзором, да просе, т. ј. у пропуштању да их одврате од просјачења*⁴⁾.

(1) Под дететом се разуму у смислу Казненог Законика лица, која нису навршила 12 година¹⁾. У § 55 к. з. на име ови малолетници се називају „децом“, док се у § 56 к. з. старији малолетници називају „недораслима“.

(2) Извршилац не мора дакле бити родитељ, већ свако лице, под чијим је надзором дете.

(3) Допуштање просјачења не би постојало, ако би се родитељ или онај, под чијим је надзором дете, старао озбиљно, да дете одврати од просјачења, али без успеха²⁾.

(4) Ако би било више деце, постојало би више кривичних дела.

2° Или у *учењу деце од стране родитеља или оних, под чијим су надзором, да просе, т. ј. у подстрекивању деце на просјачење*³⁾.

(1) В. 1° (1), (2), (4).

(2) Овде је дакле без значаја, да ли је дете, подстрекавано на просјачење, заиста просило.

(3) Ако би родитељ ит.д. прво пропуштао, да дете одврати од просјачења, па га после сам на то наводио, постојала би два иступа.

б) *Кривац*. — В. 1 б. Према томе у случају пропуштања одвраћања од просјачења извршилац је кривац без обзира на то, да ли је знао да дете просјачи или не.

9. Ко децу против учитеља подстрекава или на непокорност побуђује, учитеља пред децом обезуважава или деци прилику к развратности подаје, даље ко туђу децу од школе одвраћа, код себе их крије и задржава да у школу иду“.

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У *подстрекавању деце против учитеља на покорност или шта друго*.

2° Или у *обезуважавању учитеља пред децом*. Ако се ово обезуважавање појављује као *изјава омаловажавања*, онда ће постојати *увреда*, те би се имао применити § 213 одн. 357 к. з.

(1) И овде се има под дететом разумети малолетник, који није навршио 12 година (р. 8 а 1°).

(2) Под учитељем се има разумети и приватан учитељ.

(3) Довољно је, да је ова радња извршена пред једним јединим дететом.

3° Или у *давању прилике деци к разврату*. Давање прилике може се састојати и у нечињењу, на име у пропуштању одвраћања деце од разврата.

4° Или у *одвраћању деце од школе, априкрицањем и задржавањем истих да у школу иду или на ма који други начин*.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

10. Ко приватну школу, почем му је ова једанпут затворена, без допуштења надлежне власти опет отвори“.

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *отварању приватне школе, која је извршиоцу од власти била затворена*. Без значаја је дакле, какве је врсте приватна школа.

2° *Радња* је *арогиварвна*, кад се врши без одобрења надлежне власти.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ СОДОМА И ГОМОРА

(СВРШЕТАК)

После два месеца, једног снежног зимског дана, држан је у двори окружног суда завршни претрес по кривици Мићуновој. Сем оптуженог, његових бранилаца, прив. тужиље и неколико љубопитљивих судских службеника, који су оставили свој посао, па с болесним љубопитством, стали крај отшкринутих врата суседне одаје, да чују сензациони процес, више од публике није било никога. То је, у осталом, обична појава у паланкама, где има интересовања још само за добро вино, „лесковачке ћевапчиће“ и „полу-свет“.

Отпоче извиђање.

Оптужени је најпре одрицао извршење дела, али, доведен у забуну председниковим унакрсним питањима, он, мало по мало, поче признавати, док напokon, сатеран у теснац гвозденом судском логиком, не признаде све.

— Јесам, рече, али не бих то никад урадио, да, случајно, нисам био трештен пијан, и да смо у *кући*, којим случајем, *имали више губерра*, а не само један.

— Какве то има везе с губерима? Бог с тобом! — прекиде га председник иронички.

— Ето тако; имамо у *кући само један губер* и *сви троје спавали смо под истим губерром*.

— Та није могуће! — чуди се председник, коме се ово, као некадашњем размаженом детету из београдске имућне породице, чини неверица.

— То је у селима врло честа појава, господине председниче — *утаче се бранилац оптуженога*. — Често и по пет—шест њих покривају се једним истим покривачем. *Сиротиња је увек заматак свима гресима*.

2) Уп. Olshausen § 361 № 4 а, Frank § 361 IV, Binding 2 918.

3) Уп. Frank § 361 IV, Olshausen § 361 № 4, в.

4) Уп. Olshausen § 361 № 4 в.

1) Према § 361 т. 4 немачког к. з. то не морају бити деца, већ у опште укућани, који се налазе под влашћу и надзором извршиоцима.

1) Уп. Frank § 361 IV 1, Binding 2 920. Прот. в. Hippel 21, према коме је меродавно душевно развиће. Но тада би било произвољности.

2) Binding 2 921.

3) Према § 361 т. 4 немачког к. з. подстрекавано дете не мора бити под надзором подстрекачевим.

— Добро! — прекиде председник, па се окрете оптуженоме:

— Па ти си ваљда обично спавао до своје жене?

— Не, господине председниче! Пошто сам се са женом сваки час свађао, па Богме, и тукао, то је наша кћи спавала између нас.

После овако јасног признања оптуженог, извиђање је завршено, и суд је убрзо био готов с пресудом.

Кад је пресуда изречена, у дворани се деси нешто неочекивано. Жена оптуженог Мићуна, која га је суду тужила само зато што се није имала коме другоме пожалити и обратити за заштиту, и која је до последњег часа веровала да казна неће изнети више од неколико месеци затвора, тек колико да се несрећник поправи, кад зачу реч *робија*, простре се на колена и завапи гласно:

— Авај до Бога! Ето какви су закони! Казна изречена над њим, а, у ствари, нас погађа! Куд ћемо сад нас две сиротице! Ми смо пропале. Молим вас, опореците ту пресуду, тако вам Бога! Осудите га што блаже, не би ли се несрећник опет поправио! Какав је, да је, муж ми је... Ја му праштам! Аман, суде!..

Једва умирише сироту жену али је, ипак, не убедише, да то више није само ствар њена, него и ствар јавног морала и јавног поретка.

После месец дана пресуда поста извршном.

Мићуна спроведоше у нишки казнени завод.

Кћи му Бојана, у пркос својој дотадашњој злој судбини, удаде се у девето село, за сиромашног али вредног момка, и, тако, за навек, оде из места своје патње и своје срамоте.

Несрећна Јеленка оста сама у својој пустој кући. Једног дана нађоше је обешену у њеном вајату. Није хтела више остати на овом свету, у коме за њу није више било ни једног зрачка светлости.

Захваљујући нашем систему издржавања казне, Мићун се после две године, врати с робије у село. Пред њега не изађе нико. Кућа му је била давно и давно пуста. По дворишту израстао коров у висину човечјег раста, а густа вињага раширила се по кућним прозорима и зидовима. Увече је, са старог осу-

шеног ораха пред кућом, хукала јеина.

Мићун се није дуго премишљао. Једино што је још имао, то је била та пуста кућа. Он продаде кућу и оде у... крчму...

* * *

Ако сте, кадгод, идући равним царским друмом из окружне вароши П. ка варошици Ј., свратили, уз пут, с колима пред механу села Р. ради одмора, могли сте тада, поред старог, гојазног кафеције цинцарина, и поред неколико обичних сељачких типова, приметити и једну необичну људску прилику. Омалец, дежмекаст, крупних закрвављених, исколчених очију, ниског чела, и јако испупчених јагодица, седи, у извешталом блатњавом и полу-поцепаном сељачком оделу, средовечан човек, и гледа у вас непријатним, поготову насртљивим пијаничким погледом.

Пред њиме је, на столу, пуно испражњених боца и полића. Ма кад ту дошли, он је увек ту.

Да ли зато што је омрзнуо на цео свет, или што је цео свет омрзнуо на њега, он редовно седи сам.

Ако упитате кога, ко је то, каже вам: »то није човек, јер га је похота изабацила из редова људског друштва; није ни животиња, јер и у већине животиња има породичних обзира и осећања; *то је чудовиште!* Он је силовао своју рођену кћер!«

Ви ћете тад устати као опарени од стола, погледаћете у пијанца забезекнутим погледом, каквим се не гледају ни најокорелији разбојници, ни животиње; исплатићете крчмару нервозно свој рачун, па сести у кола и наредити срдито кочијашу:

»Терај из овог Содома и Гомора!«...

В—в.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

С. Драгачевац полициски званичник, упутно је актом од 26. марта ове године питања овакве садржине:

1. За које време застаревају кривице, које се казне по закону о радњама, а за које време донете пресуде;

2. У коме се року и којој власти изјављује жалба на пресуду по кривици из закона о радњама, кад је за расправу те кривице надлежна полициска власт; и,

3. Треба ли одлуке о прекинућу истрага по тужбама за бесправан рад саопштавати надлежним еснафима или не?

Одговори:

1. Закон о радњама у своме деветом одељку прописао је казне за извесне поступке, који су противни закону о радњама, али није предвидео, за које ће време застарети кривице по томе закону и изречене пресуде. Аналого општим прописима о застарелости, узима се, да и кривице и пресуде по закону о радњама застаревају, и да застарелост наступа сходно § 396 кривичног закона у року од три месеца а од дана учињеног дела или последњег иследничког акта, односно од дана извршености пресуде.

2. Казне из закона о радњама по члану 153. тачка 4. (за оне, који би без надлежног одобрења вршили распродају), 5. (за пекаре и месаре, који пре времена престану радити), и 7. (за оне, који би продавали фалсификоване, покварене или заражене продукте, или би у својој радњи такве продукте употребљавали, или би продукте под лажним именом продавали), по члану 154. тачка 1. (за оне, који би безправно отворили какву радњу или би у својој радњи израђивали или продавали предмете који не долазе у обим њиховог занимања), и 3. (за оне, који не би своју фирму изменили по наређењу коморе), по члану 155. тачка 3. (за оне који са ученицима и помоћницима не закључе писмен уговор или га не закључе онако како је прописано), и по члану 157. тачка 1. (за послодавце, који не пријаве надлежнима закључење и раскид уговора о раду), 2. (за послодавце, који не извести управу осигурања о пријему радника и њиховом иступању), и 3. (за послодавце, који не пошаљу управи осигурања на време улоге, које су по закону обавезни слати! — изричу полициске власти. Према четвртог ставу члана 159. закона о радњама противу пресуда полициских власти могу се заинтересована лица жалити првостепеном суду.

WWW.UNILIB.RS

— Рок за изјављивање ових жалби није предвиђен у закону о радњама. У Министарству Народне Привреде сматрају, да се жалбе противу пресуда, донетих на основу закона о радњама, могу изјављивати у року од петнајест дана. Наше је мишљење, да жалба противу пресуде полицијске власти по кривици из закона о радњама треба да буде изјављена у року од три дана сходно наређењу из §§ 15. и 16. Полицијске Уредбе, и да треба да буде предана оној полицијској власти, која је пресуду изрекла, па ће је та власт са односним актима послати првостепеном суду на размотрење и решење.

3. Пошто је према тачки 3. члана 102. закона о радњама задатак еснафа да мотри, да ко бесправно не упражњава радње његових чланова, и да противу тога предузима потребне мере, и пошто се по тачки 1. члана 154. истог закона од стране полицијске власти кажњава од сто до двеста динара онај, који бесправно ради, (у ком се случају радња затвара и забрањује продаја дотичних артикала), — то сматрамо, да полицијска власт има дужност, да сваку пресуду или решење по предмету бесправног рада достави на знање еснафу, кад год је еснаф код полицијске власти прописним путем предузимао кораке, да се бесправна радња забрани и да се одговорни казни.

* * *

Заступник деловође у општини калуђеричкој актом од 7. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Расписом Министра Војног забрањена је продаја и куповина све способне стоке, која је као резервна комора пописана у 1911. години, као и оне, која је после пописа била дорасла или набављена а способна је за војне потребе у садање ратно доба. Суд једне општине тумачи овај распис тако, да апсолутно ником не сме да изда пасош о својини стоке, јер, вели, тиме одобрава продају у њему означене стоке, а то је забрањено. — Пита се: да ли општински суд мора да издаје сточне пасоше, и да ли би издавање сточних пасоша било противно поменутом распису Министровом?

Одговор:

Према тачки 4. одељка 3. члана

72. закона о устројству војске, кад се нареди мобилизација или скуп и вежбање које јединице војске, нико не сме своју стоку отуђити, што вреди и за време мобилисаног стања и вежбе. — Према томе распис, наређење Министра Војног којим се забрањује продаја и куповина све способне и пописане за војску стоке, као и накнадно успособљене, заснован је на закону и има се по њему поступати. — Пошто је Министар Војни својим расписом протумачио, да се забрана отуђења стоке не односи на неспособну и неупотребљиву за војску стоку, то општински суд греша, кад неће да изда сточна уверења или сточне пасоше о таквој неспособној стоци, о којој војна администрација не води рачуна.

Могло би се сматрати, да је правилно, да општинска власт може издавати пасоше сточне као доказ о својини стоке али да не може вршити преносе сточних пасоша од једног лица на друго. Али кад се узме, да се својина стоке може доказивати свима доказним средствима а не само сточним уверењима или сточним пасошима, и кад се узме, да је законом о издавању уверења при продаји стоке од 23. октобра 1871. године прописано, да ће месни кмет издавати уверења о својини стоке *ономе, који би хтео да прода* своје коње или говеду, онда, с погледом на поменути пропис из члана 72. закона о устројству војске и с погледом на означени распис Министра Војног, по коме сада не може бити речи о отуђавању способне стоке, излази као тачније, да општинске власти не треба сада да издају уверења о својини стоке односно сточне пасоше за способну стоку, јер би се тиме повлађивало отуђивање стоке, пошто се преноси сточних пасоша не морају оверавати код власти. — Дакле, пошто су сточни пасоши изједначени са уверењем о својини стоке, и пошто сточне пасоше односно сточна уверења издаје власт по закону о издавању уверења при продаји стоке *ради отуђивања* стоке и спречавања вршења превара при продаји и куповини, сматрамо, да општинска власт целисходно поступа кад сада неће да издаје пасоше о способној стоци, која се за време мобилног стања и рата не сме отуђивати, јер онај који је отуђи бива кажњен по

закону од сто до три стотине динара.

* * *

Писар општине свилајначке актом од 20. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Један војни обвезник пуштен је својој кући на дуже осуство, и у том времену учини истућну кривицу из § 329. тачке 7. кривичног закона, те га општински суд за то казни са три дана затвора или са петнајест динара новчане казне. Пита се: да ли општински суд може ову своју пресуду као извршну извршити над кажњеним и ако је он и сада војни обвезник?

Одговор:

Одговор на ово питање даћемо с погледом на садање прилике. — Ако кажњени хоће да плати новчану казну према извршној пресуди општинског суда, онда му ту казну треба наплатити; а ако нема новаца онда га треба упутити са пресудом војној власти, да код ове казну затвора издржи, или издејствовати од војне власти одлуку, да општинска власт сама своју пресуду изврши. Овако треба поступити с тога, што дотични војни обвезник мора да буде за време рата свагда на расположење својој команди, и што се започето издржавање казне у општинском затвору не би могло прекидати на случај, да тај обвезник буде потребан за војну службу и да буде изненадно позват у команду.

* * *

Писар општине рипањске актом од 22. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Суд општински наплаћује 2 динара и 20 пара на име таксе при издавању уверења грађанима о њиховим правним односима или фактима. Пита се: може ли суд да наплаћује оволику таксу, кад то није законом предвиђено?

Одговор:

По бр. 1. таксене тарифе закона о таксама код државних власти наплаћују се у корист државне касе таксе од пола динара, односно једног динара, на све писмене или протоколарне представке, или молбе у опште, по којима власт не мора да издаје нарочито писмено решење (осем на оне представке или молбе, које су оптерећене нарочитом так-

сом). Али према напомени уз овај законски пропис, за представке, којима се од власти тражи потврда или у опште издавање каквог службеног акта, који подлежи особеној такси (уверење, сведоџба, решење и т. д.), плаћа се особено такса прописана поменутиим тарифним бројем.

Па како по бр. 333. таксене тарифе закона о таксама за све писмене и протоколарне представке и молбе, по којима општински суд не издаје нарочито писмено решење, наплаћује исти суд таксу од двадесет пара у корист општинске касе, и како по бр. 336. таксене тарифе закона о таксама општински суд има да наплаћује два динара таксе у корист своје касе за уверења издава приватним лицима о њиховим личним особинама, односно, способностима, раду или фактима и приликама, које се њих типичати могу, — то сматрамо да општински суд правилно поступа кад при издавању уверења наплаћује таксу од 2 динара и 20 пара, јер свака молба и акт приватно-правне природе треба да буде оптерећен таксом независно од таксе за уверење; оправдано је наплаћивати таксу за молбу и таксу за уверење и с тога, што се те оделите таксе наплаћују и код државних власти и што поједине законске прописе треба разумно тумачити, доводећи их у везу са другим законским наређењима.

Писар општине свилајначке С. Богдановић упутио је актом од 20 маја ове године питање овакве садржине:

Чланом 1. закона о продужењу рокова плаћања, поред продужења рокова плаћања по свима обавезама из трговачког закона и т. д. продужен је рок и свима роковима, који су у вези са губитком права. Чланом пак 11. правилника за извршење овога закона објашњава се, да се рокови, који су у вези с губитком каквог права, односе не само на рокове из грађанског судског поступка, већ и на рокове из других закона, који предвиђају рокове за испуњење каквих дужности и наређују губитак каквог права услед неиспуњења те дужности о року. — Пита се: да ли овај закон обухвата и иступне кривице, учињене и нерасправљене пре 17 сеп-

тембра 1912. године из треће части кривичног закона, и, ако обухвата, онда на који се начин има продужавати рок по истеку сваких три месеца?

Одговор.

По закону о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног закона, сви рокови, који су у вези са губитком права, продужени су. Али како се овај закон односи једино на извесне правне радње приватно-правне природе — што се изводи из самог текста законског и из текста правилника за извршење тога закона — то се мора извести, да рокови за извиђање и суђење иступних кривица и за извршење иступних пресуда (односно рокови за застарелост иступних кривица и казни) нису одложени. — Што се тиче начина на који се рокови продужују код оних обавеза и права, код којих рокови не теку по закону о мораториуму, одговарамо, да се ти рокови продужују самим законом и да за продужење није потребна никаква нарочита одлука нити каква нарочита формалност.

* * *

Деловођа општине осладићке актом од 31. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Пресудом општинског суда кажњено је једно лице са три дана затвора за дело из § 338. тачке 5. кривичног закона. Када је кажњеноме ова пресуда саопштена, поднео је суду молбу тражећи, да му се казна замени новчано и суд, пошто је сматрао да се пресуда могла по закону одмах извршити, примио је замену и новчану казну наплатио и у општинску касу унео. Но ово лице опет је изјавило првостепеном суду жалбу на пресуду општинског суда, и суд првостепени је нашао, да кривично дело не постоји, те је кажњенога сваке одговорности ослободио својом одлуком. — Пита се: шта ће сад општински суд да ради, и да ли ће новац, положен у име казне, вратити дотичном лицу или не?

Одговор:

По тачки 5. § 338. кривичног закона кажњава се онај, који ма какав пут ма чим претрпа или препречи или саломљеним колима, дрвећем или каквим му драго другим стварима закрчи. Максимална казна

за ово иступно дело предвиђена је три дана затвора.

Пресуде по иступним делима, донесене по оним одредбама кривичног закона, по којима казна по закону не може бити већа од три дана затвора, одмах су извршене према §§ 15 и 16. полициске уредбе.

Према томе првостепени суд се није могао упуштати у разматрање пресуде по делу из § 338. кривичног закона, јер је за то био ненадлежан.

С погледом на то, што је пресуда општинског суда у време извршења, у време наплате замењене казне затвора новцем, била извршена, и што је првостепени суд био ненадлежан за ништење извршене пресуде општинског суда, — налазимо, да општински суд не треба да наплаћену казну врати дотичном лицу пре него што се извршним решењем надлежне власти не расправи важност одлуке првостепеног суда и садања важност пресуде општинског суда о изрицању казне.

Осуде за иступне кривице по тужби приватних, извршују се кад постану извршене, а осуде по званичној дужности према скитницама, крадљивцима и слугама, као и оне осуде за дела по којима је казна највећа до пет дана затвора или педесет динара, и за дела из §§ 326., 327., 328., 332., 339., 341., 342., 344., тач. 3. § 357., тач. 1. § 359., 363., 369., 372., 375., 382., 391. а., 391. в. и 395. могу се извршивати над осуђенима одмах, а њима пак остаје право на жалбу првостепеном суду; но у свима овим случајевима извршења пресуда, изузев осуда према скитницама, крадљивцима и слугама, власт мора примити понуђену замену затвора новцем. — Према томе, кад би општински суд окривљено лице казнио затвором за дело, које се, узмемо, не казни више од пет дана затвора по кривичном закону, општински суд би могао да пресуду изврши одмах затвором, или новцем ако осуђени тражи замену казне затвора новцем, а осуђени би могао, и поред извршења казне, да се жали првостепеном суду на пресуду; у овом случају, ако првостепени суд поништи пресуду општинског суда, нашавши да дело не постоји, и окривљеног ослободи кривичне одговорности, општински

WWW.UNILIB.RS

суд је дужан да у смислу обвезне одлуке надлежног првостепеног суда по тражењу заинтересованог лица врати овоме новац, ако је новац као казна био наплаћен, пошто о повраћају наплаћене новчане казне донесе одлуку.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Неједнака примена законских прописа о начину ислеђења иступних кривица код полицијских власти.

Пошто по §§ 15. и 16. полицијске уредбе све пресуде, које полицијске и општинске власти доносе по иступним кривичним делима из треће части кривичног закона подлеже разматрању првостепеног суда, кад противу тих пресуда постоји жалба заинтересованог лица, то је нишки првостепени суд пре кратког времена донео у своје колегијуму једну начелну одлуку, по којој нишки првостепени суд тражи, да све испите сведока и окривљених лица по иступним делима оверавају и то: код начелства окружни начелник, секретар, један писар и деловођа или начелник окружни са два писара и деловођом, а код среске власти начелник срески, један писар, два кмета и деловођа-писар. Држећи се те своје одлуке нишки првостепени суд ништи пресуде окружног начелства и пресуде начелника среског донете по иступним делима кад сваки акт извиђаја нису потписала сва напред побројана лица. — Ову своју одлуку нишки првостепени суд мотивише §-ом 13. полицијске уредбе, по коме »окужни начелник свако полицијско дело, које у круг његове власти спада, има *иследити и решити* с двојницом од чланова свог начелништва« и §-ом 10. полицијске уредбе, по коме »срески начелник свако полицијско преступљење *ислеђује и решава* са два месна кмета или општинара и среским писаром као деловођом«.

Начелство округа нишког сматрало је, да је ислеђење иступних кривица на начин, како то тражи у последње време нишки првостепени суд, и непрактично и несаобразно закону са ових разлога:

— Неппрактично с тога, што се тиме много отежава ислеђење кривица а по некад полицијска власт доводи и у немогућност да према иступнику примени казну, јер има момената када и у мирно доба, а у нередовним приликама тим пре, начелства не располажу са више од једног писара и секретаром или са два писара без секретара а срезови не са више од једног писара, те би онда било апсолутно немогуће не само донети пресуду него ни испите окривљеног и сведока оверити, ма да се по § 19. полицијске уредбе иступне кривице имају што брже извиђати и кажњавати.

Несаобразно закону с тога, што треба имати у виду § 19. полицијске уредбе, став последњи, који гласи: »Испит оптуженог и сведока врши се по § 28. кривичног судског поступка пред иследним сведоцима.« (Измене и допуне од 17. јануара 1904. године). Из овог законског прописа види се, да је жеља законодавчева била неоспорно та, да се окривљеном лицу код полицијске власти за време ислеђења његове кривице пружи што више гаранција, да ће оно што се исказе, бити тачно у протоколу записано. Ту гаранцију законодавац је нашао у присутним сведоцима (два поштена грађанина), који имају присуствовати како испиту окривљеног лица тако и испиту сведока. Те испите треба да оверава иследник са једним писаром сходно § 23 кривичног судског поступка. Полицијска уредба је од 18. маја 1850. године. Том уредбом није било предвиђено, да се испити окривљених лица и сведока врше у присуству два сведока, присутних грађана. У место тога законодавац је тражио, да се испити окривљених и сведока врше и оверавају од начелника и два чиновника односно два кмета. У томе је законодавац по тој уредби налазио гаранцију за оптужене. Закон пак о кривичном судском поступку је доцнији, од 10. априла 1865. године, и његовим одредбама (§ 28.) заведени су присутни сведоци при ислеђењу. Према томе, кад је у § 19. полицијске уредбе изрично наређено, допуном од 17. јануара 1904. године, да за испите окривљених и сведока по иступним делима важи § 28. кривичног судског поступка, јасно је, да је самим тим и одредба § 13. и 10. полицијске уредбе остала неважећа и без пре-

дметна у погледу ислеђивања иступних дела и да следствено и код иступних кривица испите окривљених и сведока имају оверавати само иследник, начелник, са деловођом а не и двојица чиновника са кметовима. Законске прописе треба »разумно« тумачити, и, кад је полицијска уредба ислеђење иступних дела довела у везу са § 28. кривичног судског поступка, не може се претпоставити да је законодавац сматрао: да код злочина и преступа, као тежих кривичних дела, испите окривљених и сведока могу оверавати само двојица (иследник са деловођом), а да је то недовољно код омањих, иступних, кривичних дела. —

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јања Данга, пекар из Ниша, чију слику износимо, извршио је крађу, државног брашна, па је по извршењу дела побегао.

Стар је 42 год. висока раста, очију црних косе и бркова црних. Акт начелства округа нишког Бр. 4342.

Димитрије Тадић, тежак из В. Лаола, одговара за дело покушаја убиства.

Стар је 48 год., у опште црно-мањаст, добро развијен, бркова црних — повећих, од особених знакова има а) на челу и носу ожиљак од убоја. У оделу сељачком.

Депеша начелника среза млавског Бр. 7757.

Драгољуб Плешимац, осуђеник пожаревачког казног завода, побеглао је са рада из Љубичева.

Драгољуб је стар 21 годину, стаса средњег, чело мало, косе и обрва црних, очи кестењаве браду и бркова нема.

Депеша Управе пожаревачког казног завода. Бр. 1321.

Витомир Јанковић, из Браточића, побеглао је из притвора.

Витомир је стар 21 годину, раста средњег, очију црних, косе црне, лица широка, кратких црних бркова, од одела има на себи: плав гуњ, црне панталоне, на главу шајкачу.

Депеша начелника среза подгорског Бр. 3665.

ОБЈАВА

Јован П. Ј. Урсу из села Савинца (у срезу бољевачком овога округа) још у месецу октобру прошле године побеглао је из своје команде са бојног поља са државном брзометном пушком и муницијом за исту па тако наоружан крије се по шумама у срезу бољевачком и околини.

Решењем начелства ово окружног од данашњег Бр. 4017 а на основу извештаја начелника среза бољевачког утврђено је: да се је Јован одметнуо од власти и почео самовласно за себе да живи у намери да казнима дела чини у коме његовом поступку постоји дело хајдуковања — § 243 казн. закона.

Услед овога, а на основу чл. 9 закона о јавној безбедности, начелство ово позива Јована П. Ј. Урсу, из Савинца, да се у року од (20) двадесет дана — рачунећи од дана када објава изађе отштампана у Српским новинама — пријави најближој полициској власти, која ће га спровести начелнику среза бољевачког, или најближем првостепенем суду; а ако се у остављеном року не пријави ма којој полициској власти или првостепенем суду, начелство ће га на основу чл. 10. закона о јавној безбедности огласити за хајдука.

Лични је опис Јованов: стар 28 година, косе црне, очију црних, бркова плавих ретких, има малу плаву брадицу. Од одела има на себи беле чакшире, црн копоран, а на глави плаву шајкачу.

Од начелства округа тимчког 15. јуна 1913 године Бр. 4017. у Зајечару.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Николај Петриш и **Воста Павлеско** професионални коцкари из Румуније ухваћени су у Београду

Да бих приказали и властима и појединцима и на тај начин омогућили пажњу првих и чување других, ми им у том циљу и слике износимо.

ТРАЖИ СЕ

Милутин син Животе Ј. Дејановића, из Јаковца, отумарао је од своје куће незнано где.

Милутин је стар 11 година, омаљеног раста, у лицу црн, на глави има белегу.

Акт начелника среза тимчког Бр. 3230.

у моменту када су једном оvd. трговцу украли из џепа 300 динара и разних акција у вредности 3000 динара. Истрагом је утврђено да

МАНГУП СТОКА

У атару села Калинаца ухваћен је један мангуп во. Матор 10—12

су раније путовали у Берлин, Беч, Пешту и Цариград и да су тамо вршили сличне крађе.

година, длаке црне, са знаком „Х.“ Акт начелника среза пољаничког Бр. 4692.